

Tiltakskort 4-02

Seksuell trakassering og seksuelle overgrep

Under følger generelle råd. Du må alltid vurdere situasjonen.

Er du i tvil – kontakt alltid aktuell nødetat – brann 110, politi 112 eller medisinsk nødhjelp 113.

Nøl aldri med å kontakte din overordnede (se varslingsplan) for å få råd / diskutere en sak.

Se beredskapsplan kap. 3 for rutiner om informasjon, mediehandtering ol., og kap. 5 for etterarbeid.

FORKLARING: Hva er seksuell trakassering og seksuelle overgrep?

Med *seksuell trakassering* menes uønsket seksuell oppmerksomhet som er plagsom for den oppmerksomheten rammer.

Med *seksuelle overgrep* menes å lure eller påtvinge et annet menneske seksualitet som det ikke ønsker eller er utviklingsmessig i stand til å gi sitt samtykke til.

HANDLING: Hva gjør du om slike situasjoner oppstår?

Generelt

- Om handlingen er synlig for deg som voksen – gå inn i situasjonen og stopp den før den utvikler seg.
- I saker som gjelder grenseoverskridende seksuell atferd, seksuell trakassering eller seksuelle overgrep mot barn og unge, må det utvises varsomhet.
- Lytt nøye, bekreft det du har hørt og opptre rolig. Vær en trygg og tydelig voksen.
- Aldri lov å holde informasjon hemmelig.
- Ta notater om mulig.
- Varsle iht. varslingsplan – dvs. varsle beredskapsleder og avklar den videre håndteringen med han/henne.
- Kontakt pårørende om personen er under 18 år. Om personen er mellom 16 og 18 år bør kontakt med pårørende fortrinnsvis skje etter dialog med personen selv. Er personen over 18 år skal kontakt med pårørende skje av eller etter avtale med personen selv, så lenge han/hun er i stand til det.
- Politiet skal varsles når det foreligger mistanke om grove overgrep som voldtekt, voldtektsforsøk eller andre mulige strafferettslige forhold hvor etterforskning kan være påkrevet. Politiet vil kunne koble inn barnevern og annet hjelpeapparat i saker som gjelder mindreårige.

- Den som opplever trakassering eller overgrep skal fortrinnsvis ivaretas av den han/hun først forteller det til, inntil foreldre/foresatte/pårørende, politi eller helsepersonell tar over.
- Sørg for at alle involverte blir ivaretatt – både den krenkede og den som er mistenkt/anklaget og eventuelle andre involverte.

Hvis du utsettes for seksuell trakassering eller seksuelle overgrep:

Ta kontakt med en av disse:

- En du stoler på (helst en voksen). F.eks. helsesøster på skolen.
- Klubbrådgiver (A) i din klubb, regionleder i ditt fylke eller generalsekretær.
- Overgrepsmottak, politi eller lege.

Hvis du mistenker at noen utsettes for seksuelle overgrep:

Ta kontakt med en av disse:

- Hvis det ikke er akutt behov for å kontakte politiet skal det varsles iht. varslingsplan for å avklare håndteringen av situasjonen.
- Ring politiet på 02800. Spør om å få snakke med noen som jobber med seksuelle overgrep mot barn (hvis det gjelder et barn). Følg instruksjer/råd fra politiet.

Voldtekt

1. Den som får informasjon om seksuelt overgrep / voldtekt skal varsle iht. varslingsplan. Beredskapsleder på aktuelt nivå tar deretter over håndteringen av situasjonen.
2. Prat med og ivareta personen.
Lytt nøye, bekreft det du har hørt og opptre rolig. Vær en trygg og tydelig voksen. Ikke snakk lenger enn nødvendig, da det er bedre at politiet får pratet med personen før han/hun har pratet mye med andre. Aldri lov å holde informasjon hemmelig. Ta notater om mulig.
Den som opplever overgrep skal fortrinnsvis ivaretas av den han/hun først forteller det til, inntil foreldre/foresatte/pårørende, politi eller helsepersonell tar over.
3. Varle iht. varslingsplan og avklar den videre håndteringen av hendelsen.
4. Kontakt pårørende.
Kontakt pårørende om personen er under 18 år. Om personen er mellom 16 og 18 år bør kontakt med pårørende fortrinnsvis skje etter dialog med personen selv. Er personen over 18 år skal kontakt med pårørende skje av eller etter avtale med personen selv, så lenge han/hun er i stand til det.
5. Ring politi.
Politiet skal varsles når det foreligger mistanke om grove overgrep som voldtekt, voldtektsforsøk eller andre mulige strafferettslige forhold hvor etterforskning kan være påkrevet. Politiet vil kunne koble inn barnevern og annet hjelpeapparat i saker som gjelder mindreårige. Det er viktig med rask varsling til politiet slik at åstedet og andre bevis kan sikres så tidlig som mulig for å unngå at viktige spor ikke går tapt og for at vitner skal kunne avhøres så raskt som mulig.
6. Voldtektsmottak kontaktes.

Både den som er utsatt for hendelsen og den som er mistenkt/anklaget skal til voldtektsmottak med mindre lege eller politi gir annen beskjed. Dette for å sikre bevis, gi oppfølging og behandling.

Politi eller legevakten vil gi informasjon om nærmeste voldtektsmottak.

7. Sørg for at alle involverte blir ivaretatt – både den krenkede og den som er mistenkt/anklaget og eventuelle andre involverte.
8. Vurder om involverte bør forlate arrangementet. Personer som er involvert i en politisak som mistenkt/anklaget, bør sendes hjem fra arrangement. For utestengelse, se beredskapsplan kapittel 3.9.

FOREBYGGENDE: Hva gjør du for å unngå situasjonen?

- Frivillige som skal utføre oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige, må levere såkalt begrenset politiattest. Krav om politiattest kan virke forebyggende og kan således medføre at potensielle overgripere lar være å engasjere seg i organisasjonen.